

Mellékletek:

Dinnyés Lajos: Az Átokcsatorna című munkája

Dinnyés Lajos (1901-1961) alsódabasi születésű egykori miniszterelnök a 20. század ellentmondásos megítélésű politikusai közé tartozik. Pályafutásának az 1945 előtti időszaka a vállalhatóbb, s ebben a periódusban, 1937 márciusában, parlamenti interpellációjához kapcsolatosan született „Az Átokcsatorna” című politikai vitairata.

A 20 oldalas, ábrákkal illusztrált gépelt kézirat fejezetei:

- Történelmi előzmények
- A Dunavölgyi csatorna megépítése
- A csatornaépítési kölcsön törvényellenes kiutalása
- A hétmillió pengő adosság
- Ártéri járulék
- Az Átokcsatorna
- A kibontakozás útjai

Rövid összefoglalás a szerzőtől:

„A csatorna érdekelttségébe 36 község tartozik 122.000 hold terjedelemmel és 150.000 ember léte vagy nem léte függ attól, hogy miképpen fogják megoldani ezt a kérdést. Ma bizonytalanság és szomorúság az úr ezen a vidéken. Bárhova fordulnak az Átokcsatorna szerencsétlenjei, csak ígéreteket kapnak és a végén csak egy akta lesz a panaszból, melyet azután soha nem lehet vizontlátni. A Dunavölgye lakóinak jó csatornát ígértek! Átokcsatornát kaptak! Minden kormányzat nemzeti, népi és keresztény politikát hirdetett, de ebből eddig semmit sem láttak az Átokcsatorna bús magyarjai. Mert mindaz, amit a kormányzatok és az illetékes helyek ebben a kérdésben eddig tettek, az minden volt, csak nem nemzeti és népi politika. Legkevésbé keresztény!”

A Népszava ismertetése: „Árvíz és szik 7 millió pengőért: Izgalmas, leleplezésszámba menő kis kéziratban dolgozta fel Dinnyés Lajos kisgazdapárti képviselő az „átokcsatorna” ügyét. Ez a csatorna, amelyet egy elavult, több mint negyedszázados terv alapján, önkényesen, az érdekeltek beleszólása nélkül, de azoknak 7 millió pengős megterhelésével építtetett meg a kormány, a Duna-Tisza közének fölösleges vizeit volna hivatva levezetni. Műszaki és a közigazgatási hibák után ma az a helyzet, hogy a rosszul épített csatorna tavasszal áradással, nyáron kiszáradással és elszikesedéssel fenyegeti a környező területeket. Így vált ez a csatorna átokká és Dinnyés Lajos szakszerű javaslatokat tesz egy Kunszentmiklóstól a közvetlenül a Dunához vezető övcsatorna megépítésének tervével, hogy miképpen lehetne a műszaki hibákat valahogyan kiküszöbölni, másrészt, hogy a 7 millió pengős adósságteher ügyét új törvénnyel rendezzék. Harminchat község határában 122.000 holdon 150.000 ember élete függ attól, hogy ezt a kérdést mielőbb rendezzék.”

Dinnyés Lajos parlamenti munkájában az abszolút közérdekű témával már 1936-ban is foglalkozott. Jó érzékkel összeállított érveinek a sajtó széleskörű nyilvánosságot biztosított. Igényes szerkesztésű vitairatát a tudomány szintjén ma is számon tartják, sajnálatosan azért, mert az abban megfogalmazott aggályok – mint ma is tapasztaljuk – végül ökológiai katasztrófához vezettek. Munkája értéktári védelemre érdemes, besorolása a természeti környezet és a kulturális örökség kategóriákban egyaránt értelmezhető.

Bibliográfia

- Dinnyés Lajos: Az Átokcsatorna. Freudné, Budapest, 1937. 20 p. OSZK jelzet: 86.353
- Dinnyés Lajos: Az Átokcsatorna. 2. kiadás. Budapest, Országos Mezőgazdasági Könyvtár és Dokumentum Központ házi sokszorosítás, 1959. 26 p.
- Dinnyés Lajos: Az Átokcsatorna. In: Dabas természeti értékei 1. Dabas Város Önkormányzata, Dabas, 2005. pp. 21-44.
- Hidas László: Nyilatkozik az „átokcsatorna” hibáiról a Kis Ujságnak báró Kaas Albert a csatornatársulat elnöke. Kis Ujság, 1936. november 27. p. 4.
- Friss Ujság: Interpelláció az átokcsatornáról. 1937. március 5. p. 4.
- Budapesti Hírlap: Az Átokcsatorna ügye. 1937. március 11. p. 3.
- Friss Ujság: Nem lesz végrehajtás az Átokcsatorna mentén. 1937. március 11. p. 2.
- Nemzeti Ujság: Pusztít az Átokcsatorna. 1937. március 11. p. 5.
- Pesti Napló: Az átokcsatorna. 1937. március 11. p. 7.
- Szabadság: Az „átokcsatornáról”. 1937. március 12. p. 6.
- (-os): Árvíz és szik 7 millió pengőért. Népszava, 1937. március 20. p. 23.
- Uj Barázda: Segítséget kér az Átokcsatorna népe! 1937. május 1. pp. 1-2.
- Pesti Napló: Százhuszezer hold drámája a Duna völgyében. 1937. május 2. p. 14.
- Pesti Napló: A képviselőház ülése. 1937. június 2. p. 8.
- Délmagyarország: A képviselőház megkezdte az öntözési javaslat tárgyalását. 1937. június 12. p. 4.
- Magyarország: Az Alföld öntözésének gazdasági és szociális jelentőségéről beszéltek a Ház ülésén. 1937. június 12. p. 4.
- Kis Ujság: Mezőgazdaságunk időszerű kérdései a földművelésügyi tárca költségvetésének részletes vitájában. 1937. június 2. p. 3.
- Friss Ujság: A Ház az öntözési törvényjavaslatot tárgyalja. 1937. június 12. p. 2.
- Kis Ujság: Megkezdődött a képviselőházban az öntözési javaslat vitája. 1937. június 12. p. 4.
- Magyarország: A Ház megkezdte az öntözési javaslat tárgyalását. 1937. június 12. p. 6.
- Nemzeti Ujság: Tárgyalják az öntözési javaslatot. 1937. június 12. p. 7.
- Népszava: Vita az öntözésről a Házban. 1937. június 12. p. 2.
- Pesti Hírlap: A Ház az öntözési törvényjavaslatot tárgyalja. 1937. június 12. p. 2.
- 8 Órai Ujság: Preszly főispán még ma beadja lemondását. 1938. január 13. p. 3.
- Friss Ujság: A magyar élet sokkal adósa a népnek. 1938. január 13. p. 3.
- Magyarország: Útikaland és átokcsatorna. 1938. január 13. p. 5.
- Dr. Lósy-Schmidt Ede: Magyar szerzők irodalmi munkássága 1937-38-ban a technikai és ipari irodalom, valamint az ezekkel tokon tudományágak területén. A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, 1938/21-22. szám p. 213.
- Dubovitz István: A magyar földrajzi irodalom 1939. Földrajzi közlemények 1941. Melléklet. p. 24.
- Takács Imre (szerk.): Bibliographia litterarum Hungariae oeconomiarum ruralium VII. 1936-1940. Budapest, Mezőgazdasági Múzeum, 1966. p. 271, 479.
- Somlyai Magda: Politikus pályák - Dinnyés Lajos. Társadalmi Szemle – 1983.8-9. szám p. 128.
- Fejér László (szerk.): Vizeink Krónikája. A magyar vízgazdálkodás története. Vízügyi Múzeum, Levéltár és Könyvgyűjtemény, Budapest, 2001. p. 187.
- Czagányi László: Dinnyés Lajos. In: Ezer dabasi pillanat. Dabas, 2010. p. 424.
- Fejér László: A vízitársulatok 200 éve. Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége, Budapest, 2010. p. 125, 127.
- Fejér László: Vízi évfordulók 2012-ben (egész-, háromnegyed-, fél- és negyed évszázadot figyelembe véve). Hidrológiai tájékoztató, 2011. p. 137.

Összeállította: Valentyk Ferenc